

Uskrsna poruka don Tome Vukšića, vojnoga biskupa u BiH

BOGATAŠ I LAZAR: PRISPODOBA SUVREMENA, A NJEZINA POUKA HITNA

Svetkovina Uskrsa, kojom obilježavamo Isusovu pobjedu nad smrću, prema općoj rasporedbi vremena u crkvenom kalendaru, veliki je cilj, svrha i svečani završetak korizmenoga vremena. S druge strane, na našoj osobnoj razini vjerničkoga života, način obavljanja molitve, posta i dobrih djela, tih prepoznatljivih oblika kršćanske duhovnosti i praske kroz korizmeno vrijeme, pokazatelj je snage i razine naše vjere u uskrsnuće tijela i život vječni. Ta vjernička nada, da ćemo živjeti i nakon odlaska s ovoga svijeta, morala bi hraniti svaki oblik naših pobožnih i humanitarnih vježba, a posebice onih korizmenih, koje bismo trebali vršiti u službi vlastitog obraćenja i služenja potrebitima. Dapače, upravo služenje potrebitima je privilegiran put i dobar pokazatelj našeg obraćenja.

Kao podloga za ovo razmišljanje vrlo dobro može poslužiti poznata Isusova prispodoba iz Lukina evanđelja (Lk 16,19-31) o bezimenom bogatašu, koji se „odijevao u grimiz i tanani lan i danomice se sjajno gostio“, i gladnom bolesniku Lazaru, koji je „ležao sav u čirevima pred njegovim vratima i priželjkivao nasititi se onim što je padalo s bogataševa stola“. Upravo ovu prispodobu iskoristio je i papa Franjo za svoju ovogodišnju korizmenu poruku katolicima cijeloga svijeta.

U ovoj prispodobi Isus bešćutnom bogatašu ne daje ni ime. Za Isusa on je bezimen! Ali zato biva prepoznat u više bezličnih naziva: bogataš, grimiz, lan, sjajna gozba. Zapravo, on je prototip svake bešćutnosti. Osjeća se siguran jer je materijalno bogat. On se vjerojatno osjeća samodostatan. On je sam svoj bog. Obiluje u posjedu, a oskudijeva u duhu. Lazar je za njega skoro nevidljiv i nepostojeći. On je utjelovljenje izostale solidarnosti. Dno njegove problematičnosti sastoji se u tomu što je on velik duhovni siromah usred razmetnoga bogatstva. Njegovo bogatstvo pretvorilo se u jedini njegov smisao i njegovo božanstvo. On svoju osobnost ostvaruje u pojavnostima, velikoj površnosti i napuhanom ostavljaju dojma.

Naspram tomu, Lazar je za Isusa pravi i središnji lik ove pouke. Poklanja mu svu pozornost. Isus toga poniženoga i obespravljenoga čovjeka opisuje mnogo detaljnije. Čini to vjerojatno i zato što svoje sljedbenike želi poučiti i potaknuti na pomaganje ugroženima. Za Isusa taj gladni bolesnik je glavni. On je, za njega, very important personality. Za razliku od bogataša, Lazar, koji oskudijeva u posjedu, obiluje u duhu. Za razliku od bogataša, on ima ime. Zove se Lazar. I, osim što je Lazar središnja pojava, njegovo ime ima vrlo znakovitu poruku jer u doslovnom prijevodu znači „Bog pomaže“.

Kao što je u ovoj prispodobi bogataš prototip svake neprihvatljive bešćutnosti, tako je Lazar također opći primjer, u kojemu treba prepoznati također svakoga „lazara“ kojemu je potrebna naša pomoć. Time svaki suvremeni „lazar“, kojega susrećemo na svom životnom putu, za nas postaje dar. Prilika da mu pomognemo zaliječiti tjelesne rane, vratiti ljudsko dostojanstvo, utažiti glad, podići krov, ugasiti žeđ, pronaći radno mjesto, omogućiti školovanje, osigurati osnovna ljudska prava. On je za nas dar jer je prilika da pokažemo stupanj vlastite obraćenosti po konkretnoj primjeni Isusove pouke.

Materijalno bogatstvo može biti blagoslov i sredstvo, koje potiče zahvalnost Bogu za uspjeh i koje pomaže u izgradnji čovjekove iskonske sreće te omogućuje očitovanje brige za druge. Ono, međutim, može postati čovjekov pravi tiranin i izvor zla. Može ga zaslijepiti da ne vidi gladnoga,

siromaha, izranjenoga i ostavljenoga u poniženju. Stoga sveti Pavao upozorava: „Jer oni koji se hoće bogatiti, upadaju u napast, zamku i mnoge nerazumne i štetne požude, što ljude strovaljuju u zator i propast. Zaista, korijen svih zala jest srebroljublje; njemu odani, mnogi odlutaše od vjere i sami sebe isprobadaše mukama mnogima“ (1 Tim 6,9-10). A, naspram tomu, velika je životna istina, koju je zapisao također sveti Pavao: „Ta ništa nismo donijeli na svijet te iz njega ništa ni iznijeti ne možemo!“ (1 Tim 6,7). – Baš kao što ni bogataš iz Isusove prispodobe ništa sa sobom nije odnio na drugi svijet.

Velika je i duboko istinita poruka cijele Korizme, koja je sadržana u liturgiji Čiste srijede: „Sjeti se čovječe da si prah i da ćeš se u prah vratiti!“ Bogat ili siromašan, jednako! Stoga, ako želiš živjeti zauvijek: „Obrati se i vjeruj Evanđelju!“ To je osnovna poruka korizmenoga vremena. To je istovremeno poruka ove Isusove prispodobe kojom Isus poučava da, oni koji žele postići vječno spasenje u nebesima, za vrijeme svoga života na zemlji trebaju slušati Mojsija i proroke (usp. Lk 16,29.31). To jest, poslušati Riječ Božju, stvarno se obratiti i zaista vjerovati Evanđelju.

Time smo došli do osnovnoga bogataševa problema u čijemu životu se korijen svih zala nalazi u činjenici da nije bio poslušan Riječi Božjoj. To ga je odvelo u neposluh Bogu, u prezir potreba ugroženih i u zatvorenost srca i džepa prema braći i sestrama.

Osim Isusova poziva na pojedinačno obraćenje i solidarnost s potrebnima, pitamo se: koja je veza pouke ove prispodobe s našim suvremenim svijetom? A u odgovoru na postavljeno pitanje, mora se uočiti da je ta Isusova prispodoba također danas, kada je svijet globalno podijeljen na jednoga velikoga bogataša i jednoga velikoga siromaha, vrlo suvremena, a primjena njezine pouke hitna.

Prema podacima koji su objavljeni 2016. godine, nejednakost među ljudima u materijalnom bogatstvu na svjetskoj razini narasla je do te mjere da 62 najbogatija čovjeka na svijetu posjeduju količinu bogatstva jednaku onoj koju posjeduje siromašnija polovica cijele svjetske populacije. Ta činjenica dodatno zabrinjava zato što se razlika ubrzano povećava. Naime, prema istim izvorima, godine 2010. omjer je bio takav da je 388 najbogatijih pojedinaca, uzetih zajedno, imalo jednako bogatstvo kao i siromašnija polovica čovječanstva. Međutim, zbog rasta bogatstva u vlasništvu nekih pojedinaca, već godine 2011. broj bogataša se više nego prepолоvio pa je brojka iznosila 177, da bi do 2014. godine pala na 80, a u 2015. godini na 62 milijardera.

Istovremeno, gotovo 800 milijuna ljudi u svijetu, prema izvješću UN-a, nema dovoljno hrane. Svake godine više od 6 milijuna djece umire od bolesti izravno ili neizravno povezanih s glađu i neishranjenošću, što je oko 16.500 dnevno, uz napomenu da većina od njih umire s manje od pet godina života. Na drugoj strani, trećina proizvedene hrane u bogatom svijetu ili propada ili se baca, a samo u Americi u vrijednosti većoj od oko 48 milijardi dolara godišnje, dok bi, prema istim izvorima, u mnogim siromašnim krajevima samo 50 dolara bilo dovoljno kako bi jedno dijete imalo dovoljno hrane tijekom cijele školske godine. – Zaista, je na razini bogataševe bešćutnosti činjenica da nedostatak hrane danas ubija više ljudi nego li AIDS, malarija i tuberkuloza zajedno.

Moleći uskrsloga Gospodina Isusa da se naša korizmena obnova pretvori u slušanje Riječi Božje, obraćenje, naše životno pristajanje uz Evanđelje, u oživljavanje solidarnosti, suosjećanja i kršćanske brige za potrebite, svim kršćanskim vjernicima, želim sretan i blagoslovljen Uskrs, sa željom da, po zagovoru svetoga Lazara, cijeli svijet obiluje djelima milosrđa, da zaživi pravedna raspodjela dobara i da se poštuje dostojanstvo svoj Božjih stvorenja. Da tako uskrsnu i traju zadovoljstvo, radost i mir među ljudima!

U Sarajevu, pred Uskrs 2017.

*✠ Don Tomo Vukšić
vojni biskup u Bosni i Hercegovini*